rasta: peilių (kapai Nr.237, 242-245), dalgio fragmentas (kapas Nr.237), plačiaašmenis kirvis (kapas Nr.245). Iš ginklų - kalavijo rankenos viršutinė buoželė (kapas Nr.237), įtveriamiasis su užbarzda (kapas Nr.237), įvairūs įmoviniai (kapai Nr.237, 245) ietigaliai. Iš buities reikmenų aptiktos sagtys (kapai Nr.245, 250), grandžių (kapai Nr.244, 249, 250), miniatiūriniai audimo įrankiai (kapas Nr.247). Sprendžiant pagal rastąją medžiagą, degintiniai kapai skiriami IX-XI a.

Kapinyno tyrinėjimai baigti. Tikslinga būtų patyrinėti aplink kapinyną esančius plotus. Atrodo, kad juose gali būti ankstesnio laikotarpio pilkapių liekanų.

Audronė Šapaitė

Viduriniojo geležies amžiaus kapas Joniškyje

1995 m. ŠAM Joniškyje prižiūrėjo komunikacinių trasų kasimą. Trasa ėjo Vilniaus, Žagarės, Medžiotojų, Livonijos gatvėmis ir Miesto aikšte. Joje rastas vienas kapas.

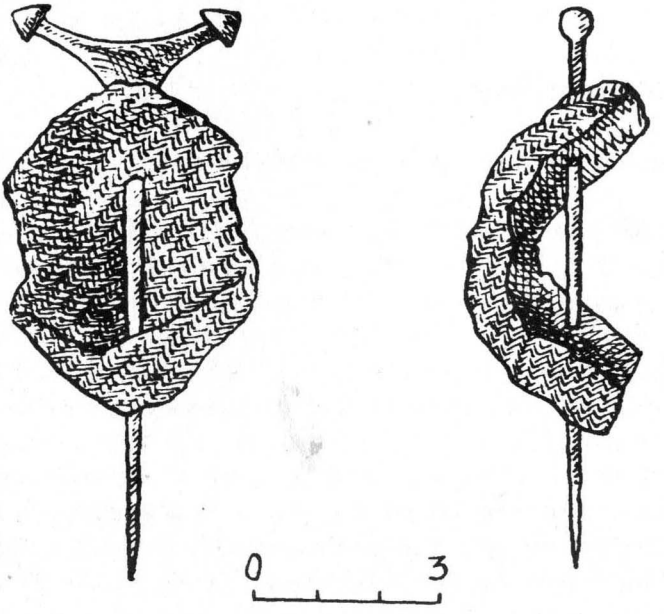
Kapas Nr.1 rastas Miesto aikštės V pakraštyje, prie namo Nr.15. Kasamoje trasoje aptikus 2 ietigalius, į R pusę buvo iškasta 3 m^2 dydžio perkasa. Kapo duobė išryškėjo geltoname smėlyje 50 cm gylyje. Ji stačiakampio užapvalintais galais formos, orientuota ŠV-PR kryptimi, jos ŠV pusė buvo apardyta. Mirusiojo galvos būta ŠV kapo duobės gale. Karsto liekanų nebuvo.

Kapas griautinis. Pirmieji kaulai pasirodė 70 cm gylyje. Viršutinė griaučių dalis suardyta, trūksta kaukolės, kai kurių kitų kaulų. Iš kojų ir dešiniojo dubenkaulio padėties galima spręsti, kad mirusysis (vyras) gulėjo aukštielninkas.

Tarp slankstelių, šonkaulių, rankų kaulų, suverstų į krūvą krūtinės srityje, buvo rastas žalvarinis smeigtukas trikampe galvute su grandinėle, persmeigtas per geležinį išgaubtą elipsės pavidalo dirbinį. Prie jo prikibusios sugeležėjusio vilnonio audinio liekanos (pav.14). Galvūgalyje, kairėje

pusėje, gulėjo 2 karklo lapo formos ietigaliai. Kapas datuojamas VII-VIII a.

Miesto aikštėje ir aplink ją yra rasti 3 atsitiktiniai radiniai: iš masyvios

Pav.14. Žalvarinis smeigtukas su audinio ir geležinio dirbinio liekanomis
Fig.14. Bronze pin with remains of material and iron

žalvarinės juostelės sulenktas žiedo formos dirbinys, įvijinė apyrankė ir segė. Manant, kad šioje vietoje gali būti kapinynas, kasinėjimai buvo pratęsti.

Į Š ir V pusę nuo kapo Nr.1 vietos buvo asfaltuotos gatvės, stovėjo namai. PR kryptimi tęsėsi skveras. Jame buvo iškastos 7 perkasos. Viena

perkasa ir 2 šurfai iškasti į R nuo kapo Nr.1 vietos, namo Miesto aikštėje Nr.15 kieme. Ištirtas bendras 68 m^2 plotas. Daugiau kapų nerasta. Už 12 m į PR nuo kapo Nr.1 buvo vėlesnio laikotarpio duobė, kurioje aptikti kaukolės fragmentai. Įkapių prie jų nebuvo. Kaukolė galėjo būti tiek iš suardyto kapinyno, tiek iš bažnyčios šventoriuje buvusių palaidojimų.

Valdemaras Šimėnas

Vidgirių kapinyno tyrinėjimai 1994 metais

VUAK tęsė 1986-1989 m. pradėtus Vidgirių (Šilutės r.) kapinyno tyrinėjimus (žr. ATL 1986-1987 metais. V., 1988. P. 94-98; ATL 1988 ir 1989 metais. V., 1990. P. 99-105). 1994 m. ištirtas 190 m^2 plotas (perkasos Nr.19, 20a, 21a, 22a), kuriame surasta 10 nedegintų mirusiųjų kapų (kapai Nr.32-41) ir 11 apvalaus plano duobių (Nr.8-18). Apvalios duobės yra nevienalaikės. Vienos jų kastos kapinyno egzistavimo laiku ar net kiek anksčiau (duobė Nr.12), kitos iškastos kiek vėliau (duobė Nr.13 nuardė kapo Nr.32 kojūgalį). Daugelyje duobių pastebėti degėsių sluoksneliai. Keliose duobėse buvo rasta dirbinių: Nr.8 - didelė grublėto puodo šukė; Nr.9 - kryžinis smeigtukas ar pakabutis; Nr.13 - vienašmenio kalavijo iš kapo Nr.32 fragmentai. Kaip ir ankstesniais metais, vyrauja priešinga vyrų ir moterų laidojimo kryptis. Vyrai orientuoti galva į Š ir ŠV, moterys - į P ir PR. Tik moters kapas Nr.41 orientuotas galva į PV. Kapai Nr.32, 33, 35-39 vyrų; Nr.34, 40, 41 - moterų. Kapai Nr.39 ir 40 bei Nr.38 ir 41 sudaro poras. Jų kapų duobės jungiasi galvūgaliais. Toks reiškinys pastebėtas ir anksčiau (kapai Nr.10, 11, 13, 17, 14, 16, 18, 19). Vyrų kapai Nr.33, 36, 38, 39 ovalo formos, 3,2x2,25; 3x1,9 m dydžio, Nr.33, 35, 36, 38, 39 turi laiptelį kairėje mirusiojo pusėje. Kapas Nr.35 galėjo būti dvigubas. Čia kairėje vyro pusėje kiek aukščiau gulėjo moteriai būdingos anatomiškai išdėstytos įkapės: apgalvis, antkaklė, gintaro karolis. Kapuose